

Klima-, Energi- og Bygningsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Stormgade 2-6
1470 København K
Tlf. 3392 2800
Fax 3392 2801
kemin@kemin.dk
www.kemin.dk

Klima-, Energi- og Bygningsudvalget har i brev af 4. december 2012 stillet mig følgende spørgsmål 36 alm. del, stillet efter ønske fra ikke medlem af udvalget (MFU) Karina Adsbøl (DF), som jeg hermed skal besvare.

Ministeren

18. januar 2013

J.nr. 2013-33

Spørgsmål 36:

Ministeren bedes redegøre for regelgrundlaget for at få en ejendom eksproprieret i de situationer, hvor en ejendom er beliggende tæt på højspændingsledninger, og hvor placeringen tæt på højspændingsledninger gør det umuligt for ejeren at sælge ejendommen på det almindelige ejendomsmarked.

Svar:

Når elanlæg skal etableres på privatejede arealer kan det enten ske ved aftale eller ved ekspropriation. Landbrug og Fødevarer, Dansk Energi samt Energinet.dk har indgået en aftale om standardiserede principper og takster for erstatning for elanlæg, der anbringes på eller i landbrugsjord (Landsaftalen for elanlæg på landbrugsjord – kaldet Landsaftalen).

Landsaftalen er en privatretlig aftale, som udgør ikke bindende retningslinjer, der er udgangspunkt ved udmåling af frivillig erstatning. Det fremgår af aftalen, at hvis et nyt 400 kV luftledningsanlæg placeres nærmere end 80 meter fra en beboelse, tilbyder elselskabet at købe hele ejendommen. Købstilbuddet gives inden luftledningsanlægget opføres og gælder i indtil et år efter luftledningsanlægget er sat i drift. Tilbuddet gives uanset om ejendommen i øvrigt berøres af luftledningsanlægget.

Alternativt kan ejeren vælge at få udbetalt en erstatning for nærføring. Erstatning forhandles individuelt. Ligger boligen mindre end 80 meter fra 400 kV luftledningsanlæg, ydes en erstatning på 50-75 % af handelsværdien. De boliger, der ligger mellem 80 og 280 meter fra luftledningsanlægget, får tilbudt en erstatning for nærføring på op til 50 % faldende med afstanden, men får ikke noget tilbud om overtagelse af ejendommen.

For luftledningsanlæg på 132/150 kV forhandles nærføringserstatning tilsvarende individuelt, hvis boligen ligger nærmere end 54 meter fra luftledningsanlægget. Erstatningen udgør 34-50 % af handelsværdien. Ligger boligen 54-190

meter fra luftledningsanlægget ydes erstatning på op til 34 % faldende med afstanden.

Såfremt der enighed om, hvor anlægget skal ligge men ikke om beløbets størrelse, kan der indledes en voldgiftssag.

Ønsker lodsejere ikke at indgå en frivillig aftale, har elselskabet mulighed for at søge Sikkerhedsstyrelsen om tilladelse til ekspropriation til etablering af anlægget efter stærkstrømslovens § 18. En Ekspropriationskommission vil i det tilfælde behandle sagen med hensyn til placering og erstatning.

Opmærksomheden henledes på, at lovgivningen, bortset fra muligheden for en voldgiftssag, ikke specifikt forholder sig til 'muligheden' for at få en ejendom eksproprieret. Ekspropriation af fast ejendom efter stærkstrømsloven og ekspropriation i andre infrastrukturprojekter følger samme regler.

Jeg har yderligere forelagt spørgsmålet for Sikkerhedsstyrelsen og Transportministeriet, som svarer følgende, hvortil jeg skal henholde mig:

Sikkerhedsstyrelsen:

"Efter § 18 i stærkstrømsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 990 af 16. december 2003 kan Sikkerhedsstyrelsen, når almenvellet kræver det, tillade ekspropriation til anlæg for produktion, transmission og distribution af elektricitet. Styrelsen skal i forbindelse med meddelelse af en tilladelse efter bestemmelsen både foretage en vurdering af anlæggets teknisk-sikkerhedsmæssige forhold og forholdet til almenvellet.

I forhold til bl.a. transmissionsanlæg over 100 kV foretager Sikkerhedsstyrelsen dog som hovedregel alene en vurdering af, om hensynet til almenvellet kan begrunde det konkrete valg af areal, dvs. hvilke ejendomme respektive linjeføring og fremføringsmåde, der - inden for rammerne af den fysiske planlægning - skal foretrækkes til placering af anlægget, men ikke til om anlægget skal etableres.

Selve ekspropriationsforretningerne udføres efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Bestemmelsen i stærkstrømslovens § 18 må fortolkes i lyset af grundlovens § 73 og praksis efter denne bestemmelse. Heraf følger bl.a., at almenvellet må forstås som ensbetydende med almene samfundshensyn (i modsætning til rene særinteresser).

Det er tvivlsomt, om de situationer, der henvises til i spørgsmålet, er omfattet af stærkstrømslovens § 18. Stærkstrømslovens § 18 forudsætter således, at etableringen af et anlæg som f.eks. en højspændingsledning vil have karakter af et ekspropriativt indgreb i en ret, der er beskyttet efter grundloven § 73.

Det vil typisk ikke være tilfældet i forhold til en ejer af en naboejendom, der ikke skal afgive areal til højspændingsledningen, når ejendommen i øvrigt ikke i

forbindelse med etableringen af ledningen vil blive pålagt begrænsninger i ejers adgang til at råde over ejendommen.

Kravet om, at "almenvellet kræver det" indebærer, at det konkrete ekspropriationsindgreb ikke må gå videre end påkrævet til opnåelse af ekspropriationsformålet (et krav om nødvendighed). Ekspropriationen er f.eks. ikke nødvendig, hvis formålet kan nås uden ekspropriation af den pågældende ejendom, eller evt. alene ved ekspropriation af et mindre areal eller en begrænset ret. En ekspropriation er heller ikke nødvendig, hvis formålet i øvrigt kan realiseres på en mindre indgribende måde. Der kan også opstå spørgsmål om nødvendigheden af ekspropriationen i tidsmæssig forstand.

Ekspropriationsindgrebet skal i det hele stå i et rimeligt forhold til de interesser, der forfølges med indgrebet.

Størrelsen af en erstatning i anledning af en ekspropriation fastsættes i givet fald af ekspropriationskommissionen i forbindelse med ekspropriationsforretningen. Sikkerhedsstyrelsen tager således ikke stilling til spørgsmål om fastsættelse af erstatningens størrelse i forbindelse med en sag om tilladelse til ekspropriation.

Sikkerhedsstyrelsen fremsætter anmodning om foretagelse af ekspropriation over for transportministeren."

Transportministeriet:

"Ekspropriationskommissionen kan efter § 20 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, jf. lovbekendtgørelse nr. 1161 af 20. november 2008, tage stilling til et krav om erstatning, som f.eks. bliver rejst af en nabo til en højspændingsledning, når naboen ikke har fået eksproprieret sin ejendom. Det er en forudsætning, at sagen anses for egnet til behandling for kommissionen.

Det står den skadelidte frit for, om han vil benytte sig af denne efterprøvelsesmulighed, eller om han vil gå direkte til domstolene.

Hvis ekspropriationskommissionen tager sagen op til vurdering, træffer den en kendelse om erstatning eller afslag herpå. Det fremgår af § 17, stk. 3, i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Ekspropriationskommissionens kendelse kan ifølge lovens § 19, stk. 1, efterprøves af taksationskommissionen.

Hvis ekspropriationskommissionen tager sagen op til behandling, indebærer det, at parterne skal udnytte klageadgangen til taksationskommissionen, inden sagen kan indbringes for domstolene, hvis naboen ønsker at gå videre med sagen.

Et afslag på efterprøvelse ved ekspropriationskommissionen kan ikke ankes. Skadelidte må herefter gå til domstolene.

Om anlægsmyndigheden skal yde erstatning eller overtage en ejendom som følge af gener på grund af højspændingsledningens placering, vil bero på en konkret vurdering.

En nabo kan, i stedet for at anmode ekspropriationskommissionen om at behandle sagen, søge erstatning efter naboretlige regler. Spørgsmålet vil i den forbindelse blive bedømt efter dansk rets regler om erstatning.”

Med venlig hilsen

Martin Lidegaard